

Το μελάνωμα με απλά λόγια

Ένα βοήθημα με όρους που χρησιμοποιούνται
όταν μιλάμε για το μελάνωμα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Βιολογία του δέρματος και βιολογία του καρκίνου

Σε αυτό το κεφάλαιο **επεξηγούνται λέξεις και φράσεις** που σχετίζονται γενικά με τη **βιολογία του δέρματος και τη βιολογία του καρκίνου**

Προχωρημένος/-ο (προχωρημένος καρκίνος, προχωρημένο μελάνωμα) ¹

Αυτός είναι ένας όρος που χρησιμοποιείται για την περιγραφή καρκίνου που δεν είναι πιθανό να μπορεί να ιαθεί ή να ελεγχθεί με θεραπεία. Ο προχωρημένος καρκίνος μπορεί να έχει εξαπλωθεί από τον κύριο όγκο σε άλλα μέρη του σώματος¹.

Αντιγόνο ²

Πρόκειται για ένα είδος πρωτεΐνης που παράγεται από κύτταρο, ιό ή βακτήριο. Στην περίπτωση του καρκίνου, ένα αντιγόνο θα μπορούσε να είναι μία πρωτεΐνη στην επιφάνεια του καρκινικού κυττάρου. Τα αντιγόνα δρουν ως ειδοποίηση για τη διέγερση του ανοσοποιητικού συστήματος, ώστε να δημιουργήσει αντισώματα έναντι του αντιγόνου ή για να παράγει T κύτταρα, τα οποία μπορούν να βρουν και να καταστρέψουν τα καρκινικά κύτταρα που φέρουν αυτό το αντιγόνο².

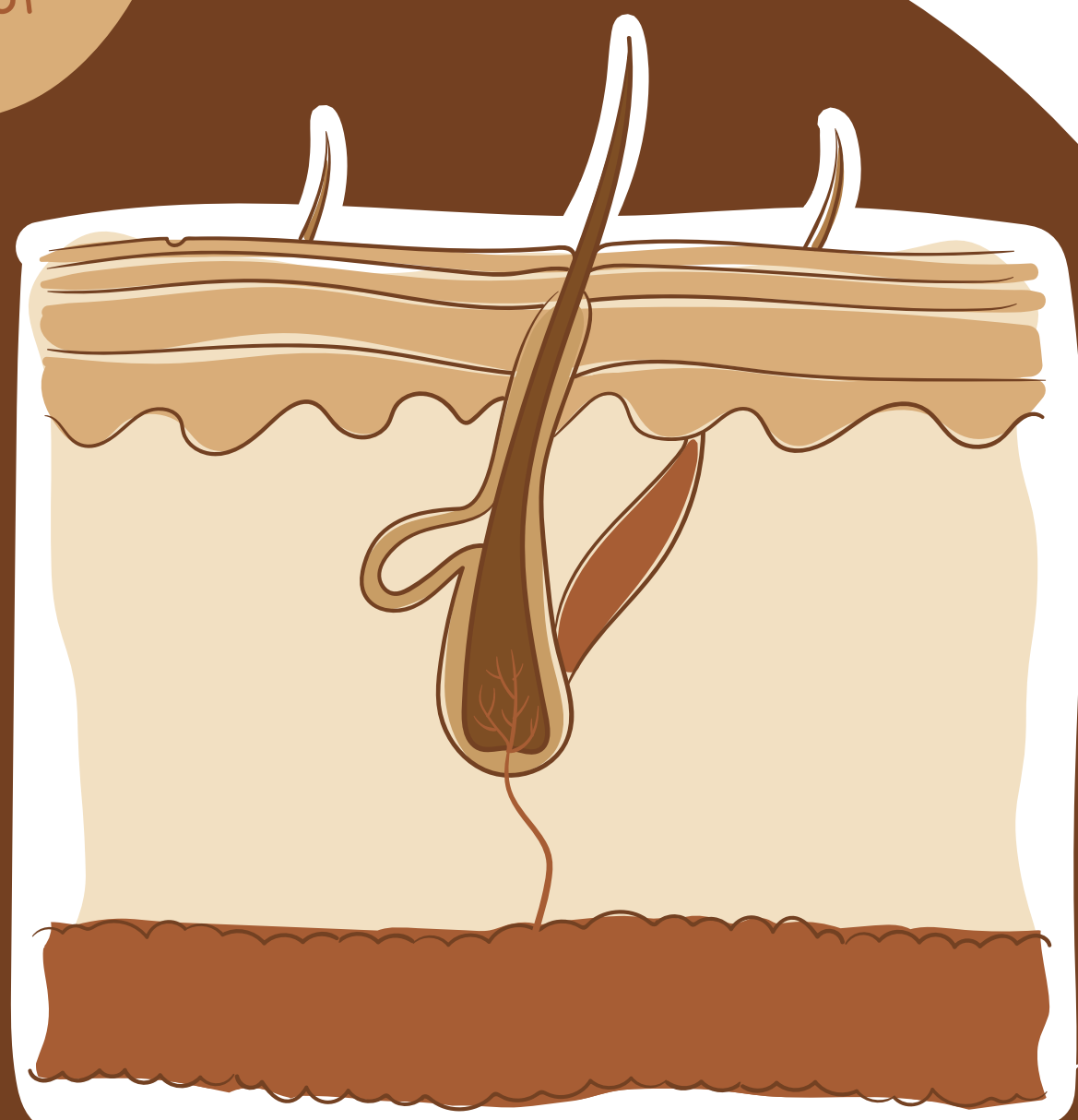
Καρκίνος ³

Αυτός είναι ένας γενικός όρος για την περιγραφή νόσου στην οποία αναπτύσσονται μη φυσιολογικά κύτταρα και διαιρούνται εκτός ελέγχου, ενώ είναι σε θέση να εξαπλωθούν σε άλλα μέρη του σώματος³.

Το μελάνωμα
με απλά λόγια

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΔΕΡΜΑΤΟΣ
ΚΑΙ ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΚΑΡΚΙΝΟΥ

Διάγραμμα διατομής του δέρματος

Το δέρμα είναι το εξωτερικό όργανο του ανθρώπινου σώματος, το οποίο λειτουργεί ως ασπίδα, προστατεύοντας το εσωτερικό του σώματος και βοηθώντας το να κρατά σταθερή την θερμοκρασία του. Παράλληλα, το προστατεύει από επιβλαβή στοιχεία του περιβάλλοντος και παράγει βιταμίνη D. Το δέρμα σχηματίζεται από 2 κύριες στοιβάδες που ονομάζονται επιδερμίδα και δερμίδα⁴.

Επιδερμίδα

Αυτή είναι η εξωτερική στοιβάδα του δέρματος, η οποία καλύπτει την εσωτερική στοιβάδα, τη δερμίδα. Η επιδερμίδα περιέχει ένα είδος κυττάρων που ονομάζονται μελανοκύτταρα. Το μελάνωμα αναπτύσσεται από τα μελανοκύτταρα⁴.

Δερμίδα

Αυτή είναι η δεύτερη στοιβάδα του δέρματος. Πρόκειται για μια παχιά στοιβάδα που βρίσκεται κάτω από την επιδερμίδα και περιέχει αιμοφόρα αγγεία, νευρικές απολήξεις και σημαντικά κύτταρα του ανοσοποιητικού συστήματος⁵.

Ανοσοποιητικό σύστημα^{2,6}

Το ανοσοποιητικό σύστημα είναι το σύστημα που βοηθάει το σώμα μας να καταλάβει την διαφορά ανάμεσα στα υγιή κύτταρα του σώματος και τα κύτταρα εισβολείς που απειλούν το εσωτερικό του οργανισμού μας. Το ανοσοποιητικό σύστημα συνεχώς ελέγχει τα κύτταρα μέσα στο σώμα μας για την παρουσία ξένων πρωτεϊνών, διαδικασία με την οποία εντοπίζονται τα βακτήρια, οι μύκητες και οι ιοί. Με παρόμοιο τρόπο ελέγχει και τα κύτταρά μας για την έκφραση πρωτεϊνών που είναι ύποπτες να προκαλέσουν καρκίνο. Στην περίπτωση που το ανοσοποιητικό μας σύστημα εντοπίσει τέτοιες πρωτεΐνες αντιμετωπίζει τα εν λόγω κύτταρα σαν καρκινικά και τα καταστρέφει⁶.

Πιο συγκεκριμένα, το ανοσοποιητικό σύστημα αναγνωρίζει ξένους εισβολείς όπως είναι τα βακτήρια και οι ιοί, λόγω των αντιγόνων που φέρουν στην επιφάνειά τους², τα οποία δεν είναι γνώριμα στο ανοσοποιητικό σύστημα. Στη συνέχεια το ανοσοποιητικό σύστημα παράγει ουσίες που βοηθούν το σώμα να καταπολεμήσει αυτές τις απειλές.

Με παρόμοιο τρόπο, το ανοσοποιητικό σύστημα μπορεί να αναγνωρίσει τα καρκινικά κύτταρα ως απειλή, εάν φέρουν μη φυσιολογικά ή ακατάλληλα αντιγόνα στην επιφάνειά τους². Ωστόσο, τα καρκινικά κύτταρα μπορεί επίσης να είναι αόρατα στο ανοσοποιητικό σύστημα και μπορούν επομένως να κρυφτούν από αυτό. επειδή έχουν δημιουργηθεί από τον οργανισμό, και επομένως το ανοσοποιητικό σύστημα μπορεί να μην είναι σε θέση να αναγνωρίσει τη διαφορά ανάμεσα στα καρκινικά και τα φυσιολογικά κύτταρα².

In transit (παρένθετη) μετάσταση⁷

Πρόκειται για ένα είδος μετάστασης στην οποία τα καρκινικά κύτταρα του δέρματος εξαπλώνονται χρησιμοποιώντας ένα λεμφικό αγγείο και αρχίζουν να αναπτύσσονται σε απόσταση μεγαλύτερη από 2 εκατοστά σε σχέση με τον πρωτοπαθή όγκο, αλλιά πριν φτάσουν στον πλησιέστερο λεμφαδένα⁷.

Διήθηση^{8,9}

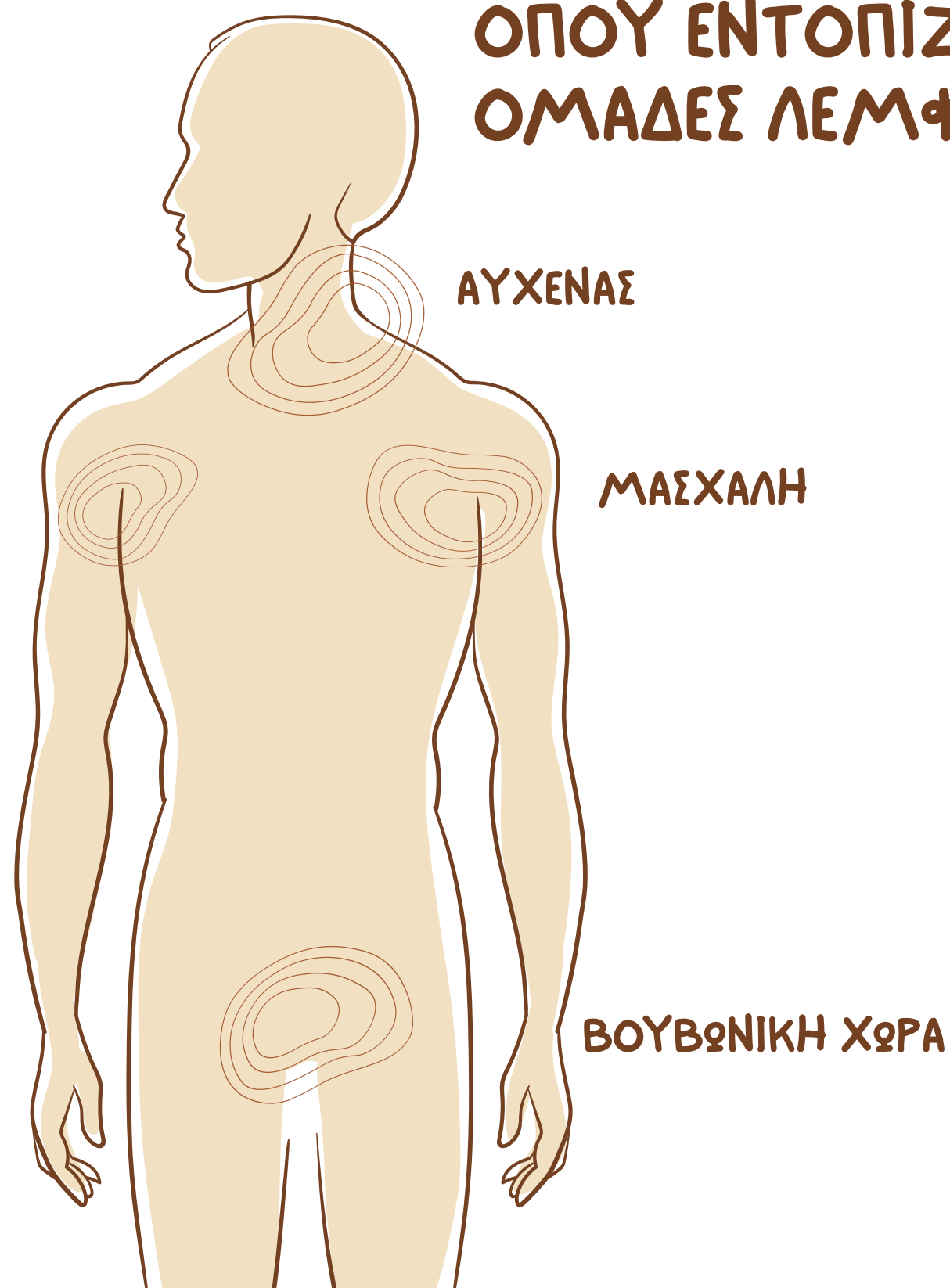
Αυτός ο όρος χρησιμοποιείται για να περιγράψει τη μετακίνηση των καρκινικών κυττάρων σε γειτονικό ιστό⁸. Ορισμένα από τα αποτελέσματα των εξετάσεών σας μπορεί να αναφέρουν ότι η «διήθηση αιμοφόρου αγγείου (ή αγγειοδιήθηση)» ή η «λεμφική διήθηση» είναι «παρούσα» ή «απούσα». Εάν η διήθηση είναι παρούσα, αυτό σημαίνει ότι τα κύτταρα του μελανώματος έχουν μετακινηθεί στα αιμοφόρα αγγεία ή στα λεμφικά αγγεία⁹.

Εστία¹⁰

Πρόκειται για ένα γενικό όρο που χρησιμοποιείται για την περιγραφή μιας περιοχής μη φυσιολογικού ιστού. Μια εστία μπορεί να είναι καλοήθης ή κακοήθης (καρκίνος)¹⁰.

Λεμφαδένες¹¹

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΟΠΟΥ ΕΝΤΟΠΙΖΟΝΤΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΛΕΜΦΑΔΕΝΩΝ.

Πρόκειται για μικρές δομές σε σχήμα φασολίου που αποτελούν τμήμα του ανοσοποιητικού συστήματος του σώματος. Υπάρχουν εκατοντάδες λεμφαδένες που βρίσκονται κατά μήκος του σώματός και ορισμένες ομάδες απαντώνται στο λαιμό, στις μασχάλες και στη βουβωνική περιοχή, καθώς και σε άλλες περιοχές. Οι λεμφαδένες περιέχουν κύτταρα του ανοσοποιητικού συστήματος και δρουν ως φίλτρα που βοηθούν το σώμα να καταπολεμήσει τη λοίμωξη και τη νόσο καθώς φιλτράρουν τις ουσίες που ταξιδεύουν μέσα στα λεμφαγγεία¹¹.

Μελανίνη^{12,13,14,15}

Έτσι ονομάζεται η σκούρα καφέ, μαύρη ή κόκκινη-καφέ χρωστική, η οποία δίνει στο δέρμα το φυσικό του χρώμα^{12,13}. Η μελανίνη παράγεται από κύτταρα του δέρματος τα οποία ονομάζονται μελανοκύτταρα¹⁴. Πρόκειται για τα ίδια κύτταρα από τα οποία προέρχεται το μελάνωμα¹⁵.

Μελανοκύτταρα^{14,15,4}

Πρόκειται για κύτταρα του δέρματος που παράγουν τη χρωστική του δέρματος (μελανίνη)¹⁴ και είναι τα κύτταρα από τα οποία προέρχονται τα μελανώματα¹⁵. Τα μελανοκύτταρα εντοπίζονται στην εξωτερική στοιβάδα του δέρματος (επιδερμίδα)⁴.

Μετάσταση^{16,17}

Πρόκειται για τον όρο που χρησιμοποιείται για να περιγραφεί πότε τα καρκινικά κύτταρα απομακρύνονται από τον αρχικό όγκο (πρωτοπαθή όγκο) και ταξιδεύουν σε άλλο μέρος του σώματος για να δημιουργήσουν ένα δευτεροπαθή όγκο. Τα καρκινικά κύτταρα μπορούν να ταξιδέψουν μέσα από τα αιμοφόρα αγγεία ή τα λεμφικά αγγεία σε άλλο όργανο που βρίσκεται πιο μακριά από τον πρωτοπαθή όγκο. Ο δευτεροπαθής ή μεταστατικός όγκος ανήκει, επομένως, στον ίδιο τύπο με τον πρωτοπαθή όγκο¹⁶. Τα μελανώματα κάνουν μεταστάσεις συχνότερα στον εγκέφαλο, τους πνεύμονες, το ήπαρ, τα οστά και τους λεμφαδένες¹⁷.

Μετάλλαξη^{18,19}

Πρόκειται για τον όρο που χρησιμοποιείται για να περιγραφεί η αλλαγή ή η μεταβολή στο DNA ενός κυττάρου. Οι μεταλλάξεις συντελούνται σε γονίδια και μπορεί να είναι επιβλαβείς, επωφελείς ή να μην έχουν κανένα αποτέλεσμα¹⁸. Ο καρκίνος μπορεί να προκληθεί από μεταλλάξεις στο DNA, όταν αυτές προκαλούν αλλαγές στα ογκογονίδια, τα γονίδια που είναι υπεύθυνα για την κυτταρική ανάπτυξη, οδηγώντας τα κύτταρα στον ανεξέλεγκτο κυτταρικό πολλαπλασιασμό¹⁹.

Πρωτοπαθής όγκος (πρωτοπαθής καρκίνος) ^{3,16}

Πρόκειται για τον όρο που χρησιμοποιείται για την περιγραφή του αρχικού ή πρώτου όγκου στο σώμα. Τα καρκινικά κύτταρα από τον πρωτοπαθή όγκο μπορεί ορισμένες φορές να εξαπλωθούν σε άλλα μέρη του σώματος³ και να δημιουργήσουν έναν άλλο όγκο - τον δευτεροπαθή όγκο. Η διαδικασία μέσω της οποίας εξαπλώνεται ο καρκίνος ονομάζεται μετάσταση¹⁶.

Πρόγνωση ²⁰

Πρόκειται για τον όρο που χρησιμοποιείται για την πιθανή έκβαση ή πορεία μιας νόσου. Αφορά στην πιθανότητα ανάκαμψης ή επανεμφάνισης²⁰.

Εκτομή ^{21,22}

Πρόκειται για το όνομα που δίνεται στη χειρουργική αφαίρεση κάποιου ιστού, όπως το μελάνωμα, από το σώμα^{21,22}.

Ανθεκτικός καρκίνος ²³

Πρόκειται για τον όρο που χρησιμοποιείται για την περιγραφή ενός καρκίνου, ο οποίος δεν ανταποκρίνεται στη θεραπεία. Ο καρκίνος μπορεί να καταστεί ανθεκτικός κατά τη διάρκεια θεραπείας ή να είναι ανθεκτικός από την αρχή της θεραπείας²³.

Παράγοντας κινδύνου^{24,25}

Πρόκειται για το γενικό όρο που χρησιμοποιείται για την περιγραφή των παραγόντων που αυξάνουν την πιθανότητα της εμφάνισης μιας νόσου²⁴. Υπάρχουν πολλοί παράγοντες κινδύνου για το μελάνωμα. Στους παράγοντες κινδύνου για το μελάνωμα περιλαμβάνονται οι εξής²⁵:

1. Ηλικία

Ο κίνδυνος του μελανώματος αυξάνεται με την πάροδο των ετών

2. Υπεριώδης ακτινοβολία

Η έκθεση σε υπεριώδη ακτινοβολία (από τον ήλιο ή από σολάριουμ) αυξάνει τον κίνδυνο μελανώματος

3. Χρώμα δέρματος και φακίδες

Το ανοιχτόχρωμα δέρμα, ειδικότερα σε συνδυασμό με ανοιχτόχρωμα ή κόκκινα μαλλιά, αυξάνει τον κίνδυνο μελανώματος και τα άτομα με φακίδες διατρέχουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο

4. Οικογενειακό ιστορικό

Διατρέχετε μεγαλύτερο κίνδυνο εάν έχετε στενό συγγενή, ο οποίος είχε μελάνωμα. Υπάρχουν και άλλα παραδείγματα παραγόντων κινδύνου που αυξάνουν τον κίνδυνο εμφάνισης μελανώματος, όπως είναι ο αριθμός των ηλιακών εγκαυμάτων ή η παρουσία πολλών δερματικών σπιλών (ελιών).

Δορυφορικός όγκος/ δορυφορικές μεταστάσεις²⁶

Αυτός ο όρος περιγράφει μια ομάδα καρκινικών κυττάρων σε μια περιοχή κοντά στον αρχικό ή πρωτοπαθή όγκο. Στο μελάνωμα, οι δορυφορικοί όγκοι εμφανίζονται σε διάστημα 2 εκατοστών από τον πρωτοπαθή όγκο, επάνω ή κάτω από το δέρμα, και εντοπίζονται χωρίς μικροσκόπιο. Η παρουσία δορυφορικού όγκου σημαίνει ότι ο καρκίνος έχει εξαπλωθεί από το σημείο όπου πρωτοεμφανίστηκε²⁶.

Δευτεροπαθής όγκος (δευτεροπαθής καρκίνος)²⁷

Αυτός είναι ο όρος που χρησιμοποιείται για έναν καρκίνο που έχει εξαπλωθεί από τον πρωτοπαθή όγκο σε ένα άλλο μέρος του σώματος. Είναι το ίδιο είδος καρκίνου με τον πρωτοπαθή όγκο²⁷.

Τ κύτταρο ²⁸

Πρόκειται για ένα είδος λευκού αιμοσφαιρίου που αποτελεί μέρος του ανοσοποιητικού συστήματος του σώματος. Τα Τ κύτταρα ρυθμίζουν την απάντηση του ανοσοποιητικού συστήματος σε λοιμώξεις και κακοήθη κύτταρα²⁸.

Όγκος ²⁹

Αυτός ο όρος περιγράφει μία μη φυσιολογική μάζα ιστού που διαμορφώνεται όταν τα κύτταρα αναπτύσσονται και διαιρούνται σε ρυθμό μεγαλύτερο από τον φυσιολογικό. Ένας όγκος μπορεί να ονομάζεται «καλοήθης», πράγμα που σημαίνει ότι δεν είναι καρκίνος ή «κακοήθης», πράγμα που σημαίνει ότι είναι καρκίνος ²⁹.

Εξέλκωση ^{30,31}

Αυτός είναι ο όρος που περιγράφει τη διαρραγή του δέρματος, όπως όταν το μελάνωμα μεγαλώνει διαμέσου της εξωτερικής στοιβάδας του δέρματος (την επιδερμίδα)^{30,31}.

Αγρίου τύπου ³²

Αυτός είναι ο όρος που χρησιμοποιείται για την περιγραφή ενός γονιδίου που είναι φυσιολογικό και δεν έχει αλληλάξει (μεταλλαχθεί). Όταν το γονίδιο φέρει μία μετάλλαξη, αυτό μπορεί να συμβάλει στον καρκίνο³².

Το μελάνωμα
με απλά λόγια

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΔΕΡΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΚΑΡΚΙΝΟΥ

Βιβλιογραφία

1. National Cancer Institute .08/04/2021 (Accessed). <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/advanced-cancer>
2. Society for Immunotherapy of Cancer. Cancer Immunotherapy Connect .08/04/2021 (Accessed).<https://www.sitcancer.org/clinician/resources/melanoma/immune-system>
3. National Cancer Institute. 08/04/2021 (Accessed). <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/cancer>
4. Cancer Research UK. What is Melanoma? 08/04/2021 (Accessed). cancerresearchuk.org/about-cancer/melanoma/about
5. Merriam Webster Dictionary. 08/04/2021 (Accessed). <https://www.merriam-webster.com/dictionary/dermis#medicalDictionary>
6. AIM at Melanoma Foundation. Weakened Immune System. 08/04/2021 Accessed. <https://www.aimatmelanoma.org/melanoma-101/understanding-melanoma/melanoma-risk-factors/weakened-immune-system>
7. National Cancer Institute. 08/04/2021 Accessed. <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/in-transit-metastasis>
8. Medical Dictionary Online. 08/04/2021 Accessed. <https://www.online-medical-dictionary.org/definitions-n/neoplasm-invasiveness.html>
9. OncoLink. Understanding your pathology report: Melanoma. 08/04/2021 Accessed . <https://www.oncolink.org/cancers/skin/melanoma/treatments/understanding-your-pathology-report-melanoma>
10. National Cancer Institute .08/04/2021 Accessed. <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/lesion>
11. National Cancer Institute .08/04/2021 Accessed. <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/lymph-node>
12. Merriam Webster Dictionary. 08/04/2021 Accessed .<https://www.merriam-webster.com/dictionary/melanin#medicalDictionary>
13. National Cancer Institute .08/04/2021 Accessed. <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/melanin>
14. Merriam Webster Dictionary. 08/04/2021 Accessed. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/melanocyte#medicalDictionary>
15. Cancer Research UK. Where Melanoma Starts .08/04/2021 Accessed. cancerresearchuk.org/about-cancer/melanoma/about
16. National Cancer Institute .08/04/2021 Accessed. <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/metastasis>
17. Russell R. Braeuer, Ian R. Watson, Chang-Jiun Wu, Aaron K. Mobley, Takafumi Kamiya, Einav Shoshan and Menashe Bar-Eli, et al. Why is melanoma so metastatic? PIGMENT CELL & MELANOMA Research. Volume 27, Issue 1, Pages 19–36
18. National Cancer Institute .08/04/2021 Accessed. <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/mutation>
19. American Cancer Society .What causes Melanoma Skin Cancer. 08/04/2021 Accessed. <https://www.cancer.org/cancer/melanoma-skin-cancer/causes-risks-prevention/what-causes.html>
20. National Cancer Institute .08/04/2021 Accessed. <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/prognosis>
21. Merriam Webster Dictionary. 08/04/2021 Accessed. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/resection#medicalDictionary>
22. National Cancer Institute .08/04/2021 Accessed. <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/resection>
23. National Cancer Institute .08/04/2021 Accessed .<https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/resistant-cancer>
24. National Cancer Institute .08/04/2021 Accessed. <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/risk-factor>
25. Cancer Research UK. Risks and Causes of Melanoma. 08/04/2021 Accessed <https://www.cancerresearchuk.org/about-cancer/melanoma/risks-causes>
26. National Cancer Institute .08/04/2021 Accessed. <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/satellite-tumor>
27. National Cancer Institute .08/04/2021 Accessed. <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/secondary-cancer>
28. Farlex Partner Medical Dictionary. 08/04/2021 Accessed. <https://medical-dictionary.thefreedictionary.com/t+cell>
29. National Cancer Institute .08/04/2021 Accessed. <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/tumor>
30. National Cancer Institute .08/04/2021 Accessed <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/ulceration>
31. AIM at Melanoma Foundation. 08/04/2021 Accessed. <https://www.aimatmelanoma.org/glossary/>
32. National Cancer Institute .08/04/2021 Accessed <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/wild-type-gene>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η γλώσσα του μελανώματος

Στο δεύτερο κεφάλαιο, θα οριστούν οι ιατρικοί όροι που μπορεί να χρησιμοποιηθούν κατά τη διάγνωση του μελανώματος

Βιοψία ¹

Είναι η αφαίρεση προς εξέταση ιστού, κυττάρων ή υγρών από το σώμα.¹ Όπως για παράδειγμα η αφαίρεση των καρκινικών κυττάρων από έναν όγκο ή πιθανολογούμενο όγκο ώστε να είναι δυνατή η εξέτασή του.

BRAF γονίδιο ^{2,3,4,5}

Αυτό είναι το όνομα του γονιδίου που συχνά αλληλάζει ή μεταβάλλεται (μεταλλάσσεται) σε καρκινικά κύτταρα, μεταξύ άλλων και σε κύτταρα μελανώματος².

Περίπου το 50% των ατόμων με μελάνωμα έχει μετάλλαξη στο γονίδιο BRAF³. Η συχνότερη μετάλλαξη BRAF είναι η BRAF V600E ³.

Το γονίδιο BRAF παράγει μία πρωτεΐνη, η οποία ονομάζεται BRAF, η οποία εμπλέκεται στην κυτταρική ανάπτυξη². Μετάλλαξη στο γονίδιο BRAF μπορεί να βρεθεί και σε κύτταρα μελανώματος και να προκαλέσει τον πολλαπλασιασμό και την εξάπλωση των κυττάρων του μελανώματος⁴. Τα κύτταρα του μελανώματος μπορεί να εξεταστούν για να διαπιστωθεί εάν έχουν μεταλλάξεις στο γονίδιο BRAF⁵.

Εξέταση BRAF ^{5,6}

Είναι ένα είδος γενετικής εξέτασης που χρησιμοποιείται για να διαπιστωθεί εάν ο καρκίνος σας έχει τυχόν αλλαγές (μεταλλάξεις) στο γονίδιο BRAF.⁵

Έχουν εντοπιστεί περισσότερες από 20 μεταλλάξεις του γονιδίου BRAF σε ασθενείς με μελάνωμα.⁶

Βάθος κατά Breslow/ κλίμακα Breslow ⁷

Αυτός είναι ένας τρόπος μέτρησης του πάχους του μελανώματος στο δέρμα και μετράει σε χιλιοστά (mm) πόσο έχουν εισχωρήσει στο δέρμα τα κύτταρα του μελανώματος σε σχέση με την επιφάνεια. Οι γιατροί χρησιμοποιούν το πάχος κατά Breslow στο σύστημα σταδιοποίησης TNM για το μελάνωμα. Υπάρχουν δύο μετρήσεις του βάθους εισχώρησης του μελανώματος στο δέρμα. Η άλλη είναι η κλίμακα Clark⁷.

Κλίμακα Clark ⁷

Πρόκειται για μία μέτρηση του πόσο βαθιά έχει αναπτυχθεί το μελάνωμα στο δέρμα και ποια επίπεδα του δέρματος επηρεάζονται⁷. Η κλίμακα Clark έχει 5 επίπεδα. Το επίπεδο 1 ονομάζεται και in situ, και περιγράφει μελάνωμα το οποίο έχει φθάσει μόνο την εξωτερική στοιβάδα του δέρματος, η οποία ονομάζεται επιδερμίδα. Το επίπεδο 5 είναι το βαθύτερο, και περιγράφει μελάνωμα, το οποίο έχει εισχωρήσει στη στοιβάδα λιπώδους ιστού κάτω από το δέρμα, που ονομάζεται υποδόρια στοιβάδα. Υπάρχουν δύο μετρήσεις του βάθους εισχώρησης του μελανώματος στο δέρμα. Η άλλη είναι η κλίμακα Breslow⁷.

Διάγνωση ⁸

Έτσι ονομάζεται η διαδικασία ταυτοποίησης μιας νόσου βάσει των σημείων και των συμπτωμάτων που εμφανίζει ο/η ασθενής. Οι γιατροί μπορεί να εξετάσουν έναν ασθενή ή να πραγματοποιήσουν διάφορες εξετάσεις για να βοηθήσουν στην πραγματοποίηση της διάγνωσης⁸.

Μελάνωμα υψηλού κινδύνου ⁹

Αυτός ο όρος περιγράφει το μελάνωμα, το οποίο έχει μεγάλες πιθανότητες να παρουσιάσει υποτροπή ή απομακρυσμένη μετάσταση μετά από την επέμβαση⁹.

Απεικόνιση¹⁰

Ο όρος αναφέρεται στη διαδικασία λήψης λεπτομερών εικόνων του εσωτερικού του σώματος¹⁰.

Μελάνωμα^{11,12}

Αυτός ο όρος χρησιμοποιείται για να περιγράψει το είδος καρκίνου που αναπτύσσεται από τα κύτταρα που περιέχουν χρωστική, τα επανομαζόμενα μελανοκύτταρα¹¹. Τα μελανώματα συνήθως εμφανίζονται στο δέρμα αλλά υπάρχουν άλλα, σπάνια είδη μελανώματος που μπορεί να προκύψουν οπουδήποτε αλλού στο σώμα όπως στον πρωκτό, τον κόλπο ή τον οφθαλμό. Τα κύρια είδη του δερματικού μελανώματος είναι το επιπολής επεκτεινόμενο μελάνωμα, το οζώδες μελάνωμα, το μελάνωμα επί κακοήθους φακής, το αμελανωτικό μελάνωμα και το μελάνωμα των άκρων τύπου εφηλίδας¹².

Μεταστατικό μελάνωμα¹³

Περιγράφει το μελάνωμα που έχει εξαπλωθεί σε άλλα μέρη του σώματος. Το μεταστατικό μελάνωμα ονομάζεται επίσης και σταδίου 4 ή προχωρημένο μελάνωμα¹³.

Οζώδες μελάνωμα^{14,15}

Αυτό το είδος μελανώματος είναι σκούρο καφέ ή μαύρο και τείνει να αναπτύσσεται προς τα έσω, βαθύτερα μέσα στο δέρμα, το οποίο μπορεί να συμβεί γρήγορα εάν δεν αφαιρεθεί το μελάνωμα¹⁴. Τα οζώδη μελανώματα αναπτύσσονται συχνά σε φυσιολογικό δέρμα παρά σε ήδη υπάρχουσα ελιά που προϋπήρχε και μπορεί να παρατηρηθεί ως μάζα στο δέρμα που αλλιάζει. Τα οζώδη μελανώματα απαντώνται συνήθως στο στήθος ή την πλάτη των ατόμων μέσης ηλικίας¹⁵.

Χειρουργήσιμο μελάνωμα ¹

Ο όρος αναφέρεται σε ένα μελάνωμα, το οποίο μπορεί να αφαιρεθεί με χειρουργική επέμβαση.

Βιοψία λεμφαδένα- φρουρού ^{17,18}

Πρόκειται για την αφαίρεση του(ων) αρχικού(ων) λεμφαδένα(ων) στον(ους) οποίο(ους) τα καρκινικά κύτταρα είναι πιθανόν να εξαπλωθούν από τον πρωτοπαθή όγκο.

Το συχνότερο σημείο εξαπλώσης των κυττάρων του μελανώματος είναι οι εγγύς λεμφαδένες. Η βιοψία λεμφαδένα-φρουρού πραγματοποιείται για τον εντοπισμό των λεμφαδένων-φρουρών και την αφαίρεσή τους¹⁷.

Πραγματοποιείται υπό γενική αναισθησία. Ο γιατρός θα ενέσει ένα ιώδες βάμμα, μια μικρή ποσότητα ραδιενεργής ουσίας ή και τα δύο, κοντά στον όγκο. Το ιώδες βάμμα ή η ραδιενέργεια μεταφέρεται στους λεμφαδένες και μπορεί να απεικονιστεί ή να εντοπιστεί με ανιχνευτή χειρός ώστε να μπορέσουν να αφαιρεθούν οι λεμφαδένες-φρουροί.

Οι λεμφαδένες που έχουν αφαιρεθεί στη συνέχεια εξετάζονται για να διαπιστωθεί εάν περιέχουν τυχόν καρκινικά κύτταρα¹⁸.

Στάδιο¹⁹

Αυτός ο όρος περιγράφει την έκταση του καρκίνου στο σώμα. Ο γιατρός σας θα πραγματοποιήσει ορισμένες εξετάσεις και θα σας ενημερώσει για το στάδιο του καρκίνου σας. Η σταδιοποίηση συνήθως βασίζεται στο μέγεθος του όγκου, στο εάν τα καρκινικά κύτταρα βρίσκονται στους λεμφαδένες και εάν έχουν εξαπλωθεί σε άλλα μέρη του σώματός σας. Οι πληροφορίες αυτές θα βοηθήσουν τον γιατρό σας να αποφασίσει ποια θεραπεία είναι καλύτερη γι' εσάς. Δύο από τα συχνότερα χρησιμοποιούμενα συστήματα σταδιοποίησης είναι το αριθμητικό σύστημα σταδιοποίησης και το σύστημα σταδιοποίησης κατά TNM¹⁹.

Αριθμητικό σύστημα σταδιοποίησης

Πρόκειται για ένα σύστημα που χρησιμοποιούν οι γιατροί για να περιγράψουν πόσο βαθιά έχει διεισδύσει το μελάνωμα στο δέρμα και πόσο μακριά έχει εξαπλωθεί²⁰.

Σύστημα σταδιοποίησης κατά TNM*

Πρόκειται για το σύστημα που επιτρέπει στους γιατρούς να περιγράψουν την ποσότητα και την έκταση της εξάπλωσης του καρκίνου στο σώμα. Χρησιμοποιείται για τα περισσότερα είδη καρκίνου²¹. Το TNM αντιστοιχεί σε Όγκος (Tumor), Λεμφαδένας (Node) και Μετάσταση (Metastasis).

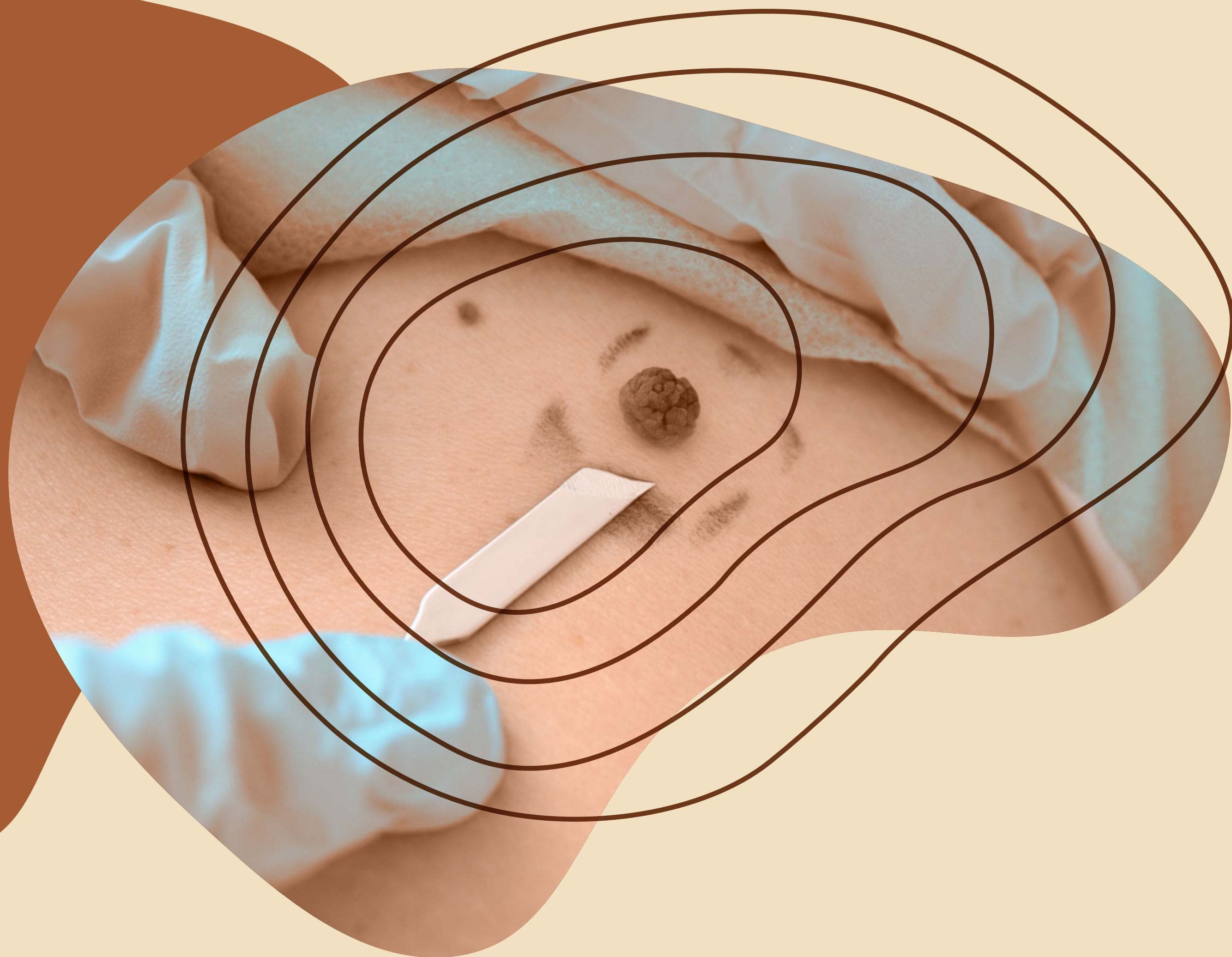
* **T** Περιγράφει το μέγεθος του όγκου και τυχόν εξάπλωση σε γειτονικό ιστό

N Περιγράφει την εξάπλωση του καρκίνου σε γειτονικούς λεμφαδένες

M Περιγράφει τη μετάσταση (εάν ο καρκίνος έχει κάνει μετάσταση σε άλλα σημεία του σώματος)¹⁹

Βιβλιογραφία

1. Merriam Webster Dictionary. 09/04/2021 Accessed. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/biopsy#medicalDictionary>
2. National Cancer Institute .09/04/2021 Accessed <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/braf-gene>
3. Liang Cheng¹, Antonio Lopez-Beltran^{2,3}, Francesco Massari⁴, Gregory T MacLennan⁵ and Rodolfo Montironi⁶, et al. Molecular testing for BRAF mutations to inform melanoma treatment decisions: a move toward precision medicine. Modern Pathology (2018) 31, 24–38; 2017.104; published online 17 November 2017
4. National Cancer Institute .09/04/2021 Accessed <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/braf-v600e-mutation>
5. Cancer Research UK. Genetic Tests on your Melanoma Cells. 09/04/2021 Accessed <https://www.cancerresearchuk.org/about-cancer/melanoma/getting-diagnosed/tests-stage/genetic-tests-your-melanoma-cells>
6. Paola Savoia, Paolo Fava, Filippo Casoni and Ottavio Cremona .Targeting the ERK Signaling Pathway in Melanoma. Int. J. Mol. Sci. 2019, 20, 1483;
7. Cancer Research UK. Clark and Breslow Staging. 09/04/2021 Accessed <https://www.cancerresearchuk.org/about-cancer/melanoma/stages-types/clark-breslow-staging>
8. National Cancer Institute .09/04/2021 Accessed <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/diagnosis>
9. Sanjiv S Agarwala. Intermediate and High-Risk Melanoma Current Treatment Options Oncology 2002 Jun;3(3):205-17
10. National Cancer Institute .09/04/2021 Accessed <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/imaging>
11. Cancer Research UK. What is Melanoma. 09/04/2021 Accessed <https://www.cancerresearchuk.org/about-cancer/melanoma/about>
12. Cancer Research UK. Types . 09/04/2021 Accessed <https://www.cancerresearchuk.org/about-cancer/melanoma/stages-types/types>
13. Cancer Research UK. Metastatic Melanoma. 09/04/2021 Accessed <https://www.cancerresearchuk.org/about-cancer/melanoma/advanced-melanoma/about-advanced-melanoma>
14. Cancer Research UK . Types. 09/04/2021 Accessed <https://www.cancerresearchuk.org/about-cancer/melanoma/stages-types/types>
15. NHS Overview Skin Cancer. 09/04/2021 Accessed <https://www.nhs.uk/conditions/melanoma-skin-cancer/>
16. National Cancer Institute .09/04/2021 Accessed <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/resection>
17. National Cancer Institute .09/04/2021 Accessed <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/sentinel-lymph-node-biopsy>
18. Cancer Research UK . 09/04/2021 Accessed <https://www.cancerresearchuk.org/about-cancer/melanoma/getting-diagnosed/tests-stage/sentinel-lymph-node-biopsy>
19. National Cancer Institute .09/04/2021 Accessed <https://www.cancer.gov/about-cancer/diagnosis-staging/staging>
20. Cancer Research UK . 09/04/2021 Accessed <https://www.cancerresearchuk.org/about-cancer/melanoma/stages-types>
21. National Cancer Institute .09/04/2021 Accessed <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/tnm-staging-system>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η θεραπεία του μελανώματος

Εδώ, θα επεξηγηθεί η **ορολογία** που χρησιμοποιείται **για την περιγραφή της θεραπείας του μελανώματος**

Επικουρική Θεραπεία ¹

Αυτός ο όρος αναφέρεται σε όλες τις θεραπείες που χορηγούνται μετά από την κύρια (πρώτη) θεραπεία, η οποία είναι συχνά η χειρουργική επέμβαση. Ο σκοπός της επικουρικής θεραπείας είναι να βελτιώσει τα αποτελέσματα της αρχικής θεραπείας ώστε να μειωθεί ο κίνδυνος επανεμφάνισης του μελανώματος¹.

Συστηματική Θεραπεία ²

Θεραπεία η οποία αποτελείται από δραστικά συστατικά που ταξιδεύουν μέσω της κυκλοφορίας του αίματος φτάνοντας και επηρεάζοντας ιστούς σε όλην τον οργανισμό².

Θεραπεία συνδυασμού ³

Αυτός ο όρος περιγράφει τη χρήση περισσότερων από ένα είδους θεραπείας ή φαρμάκου για την αντιμετώπιση της νόσου³.

Ανεπιθύμητο συμβάν ⁴

Αυτός ο όρος περιγράφει οποιοδήποτε μη αναμενόμενο ιατρικό πρόβλημα που προκύπτει ενόσω ο ασθενής λαμβάνει θεραπεία με φάρμακο ή άλλη θεραπεία. Τα ανεπιθύμητα συμβάντα μπορεί να προκληθούν από κάτι άλλο πέραν του φαρμάκου ή της θεραπείας που λαμβάνει ο ασθενής⁴.

Στοχευμένη θεραπεία ⁵

Είδος θεραπείας που περιλαμβάνει φάρμακα τα οποία αναγνωρίζουν και επιτίθενται σε συγκεκριμένους τύπους καρκινικών κυττάρων, προκαλώντας λιγότερη ζημιά στα φυσιολογικά κύτταρα. Κάποιες στοχευμένες θεραπείες μπλοκάρουν την δραστηριότητα συγκεκριμένων ενζύμων, πρωτεϊνών ή άλλων μορίων τα οποία εμπλέκονται στην κυτταρική αύξηση και διαίρεση⁵.

Ανοσοθεραπεία ⁶

Πρόκειται για ένα είδος θεραπείας που δρα βοηθώντας στη διέγερση του ανοσοποιητικού συστήματος του σώματος για την αποτελεσματικότερη θανάτωση των καρκινικών κυττάρων, για παράδειγμα μέσω της διέγερσης των T κυττάρων, ώστε αυτά με τη σειρά τους να επιτεθούν στα καρκινικά κύτταρα⁶.

Το μελάνωμα
με απλά λόγια

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Η ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΟΥ ΜΕΛΑΝΩΜΑΤΟΣ

Βιβλιογραφία

1. National Cancer Institute .09/04/2021 Accessed <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/adjuvant-therapy>
2. National Cancer Institute .09/04/2021 Accessed <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/systemic-therapy>
3. National Cancer Institute .09/04/2021 Accessed <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/combination-therapy>
4. National Cancer Institute .09/04/2021 Accessed <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/adverse-event>
5. National Cancer Institute .09/04/2021 Accessed <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/targeted-therapy>
6. National Cancer Institute .09/04/2021 Accessed <https://www.cancer.gov/publications/dictionaries/cancer-terms/def/immunotherapy>

Αυτό το έντυπο είναι προσφορά της Novartis.

